

Uyuşturucu Madde Etkisi Altındaki Mağdurların Uğradığı Cinsel Saldırıları: Olgu Serisi ***The Victims who are Under the Effect of Drugs Fall Into Sexual Assault: Case Reports***

¹Emre Mutlu, ²Faruk Aşıcıoğlu

¹Adalet Bakanlığı, Adli Tıp Kurumu, İstanbul, Türkiye
²İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul, Türkiye

Özet: Uyuşturucu maddeyle kolaylaştırılmış cinsel saldırı, uyuşturucu ve/veya alkol etkisi altındaki mağdurlarda meydana gelen bilinç kaybı ve direnç gösterememe sonucu istemsiz olarak maruz kaldıkları cinsel saldırı suçu olarak tanımlanmıştır. Günümüzde cinsel saldırıların bu yolla yapılma sıklığı artış göstermektedir. Bu maddeler arasında sıklık bakımından alkol ilk sırada yer almaktadır. Alkolle birlikte etkinin hızlı ortaya çıkması için çeşitli psikoaktif maddeler veya santral sinir sistemini baskılayıcı ilaçlar kombinasyon halinde verilmektedir. Maddelerin alkol olmadan doğrudan başka bir içecek içerisinde mağdura verilmesi de bir başka yöntemdir. Bu maddelerin birçoğu renksiz, kokusuz ve tatsız olup içecekler içerisinde kolaylıkla çözünebilmekte ve tüketilirken anlaşılacaklardır. Madde veya ilaçla kolaylaştırılmış cinsel saldırı vakalarının ortaya çıkarılması için biyolojik örneklerin zamanında toplanması ve adli toksikolojik analiz ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmada Adli Tıp Kurumu 5. İhtisas Kuruluna gelen vakalar arasından cinsel saldırı mağduru olduğu iddia edilen ve biyolojik örneklerinde alkol, uyuşturucu madde ve cinsel saldırıyı kolaylaştırabilen ilaçların saptandığı olguların toksikolojik analiz sonuçları ile bu maddelerin bireyin davranış ve kendini savunmaya yönelik hareketleri üzerine olan etkilerinin literatür eşliğinde değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: uyuşturucuyla kolaylaştırılmış cinsel saldırı; biyolojik örnek; adli toksikoloji

Mutlu E, Aşıcıoğlu F. 2019. Uyuşturucu Madde Etkisi Altındaki Mağdurların Uğradığı Cinsel Saldırıları: Olgu Serisi, *Osmangazi Tıp Dergisi* 41(1): 95 – 101 **Doi:** 10.20515/otd.455395

Abstract: Drug-facilitated sexual assault is defined as a crime of sexual assault where victims are exposed to drugs and / or alcohol and as a result; they experience loss of consciousness and inability to show resistance. Nowadays, the frequency of sexual attacks inflicted this way is increasing. Among these substances, alcohol ranks first in terms of frequency. Various psychoactive substances or central nervous system suppression drugs are given to the victim in combination with alcohol for rapid effect. Another method is giving the substances directly to the victim with a beverage other than alcohol. Many of these substances are colorless, odorless and tasteless, easily soluble in beverages and cannot be noticed when consumed. In the identification of substance or drug-facilitated sexual assault cases, timely collection of biological samples and forensic toxicological analysis is key. In this study, we aimed to evaluate the toxicological analysis results of cases that were alleged to be victims of sexual assault where alcohol and drugs that could facilitate sexual assault were detected in their biological samples from among the cases brought to the 5th Specialization Board of Forensic Medicine Institution, and to evaluate the effects of these substances on the behavior and self-defense attempts of the patients along with the literature.

Key Words: drug-facilitated sexual assault; biological sample; forensic toxicology

Mutlu E, Asicioglu F. 2019. The Victims who are Under the Effect of Drugs Fall Into Sexual Assault: Case Reports, *Osmangazi Journal of Medicine* 41(1): 95 – 101 **Doi:** 10.20515/otd.455395

ORCID ID of the authors: E.M. 0000-0003-2772-2364; F.A. 0000-0003-1691-6171

1. Giriş

Uyuşturucunun kolaylaştırdığı cinsel saldırı olayları son zamanlarda tüm dünyada artış eğilimi göstermiştir (1). Uyuşturucu madde veya ilaçlar mağdurun direncini kırarak veya bilinçsiz hale getirerek, rıza gösterilmeyen veya rızanın geçersiz olduğu cinsel eylemlere maruz kalmalarını kolaylaştırmaktadır (2). Uyuşturucularla kolaylaştırılan cinsel saldırı suçlarında en sık kullanılan maddeler arasında, benzodiazepinler (flunitrazepam, lorazepam, diazepam, temazepam, klonazepam, oksazepam), hipnotikler (zopiklon, zolpidem), sedatif ilaçlar (nöroleptikler, bazı antihistaminikler, anestezikler (α -hidroksibutirat, ketamin), skopolamin, kannabis, ekstazi, liserjik asit veya etanol gibi suiistimal edilen maddeler veya etanol ile bu madde ve ilaçların kombinasyonu yer almaktadır (3,4). Bu maddelerin mağdur üzerindeki etkisi genellikle kısa sürede görülebilmektedir (5). Mağdur bu maddeleri istemeden veya farkında olmadan alabileceği gibi maddeyi bilerek ve isteyerek aldıktan sonra da cinsel saldırı fiiline maruz kalması söz konusu olabilmektedir. Failin, mağdurun sosyal refakatinde yer aldığı veya mağdur tarafından tanındığı tecavüz olgularında, suçun kolaylaştırıcı madde olarak alkolün ön plana çıktığı bildirilmektedir (6). Bu maddeler mağdurda bilinç kaybı, konfüzyon, cinsel saldırıya direnmede güçsüzlük, saldırganı karşı koyamama, düşünce ve uygun karar verebilme becerisinin zayıflaması, ne olduğuyla ilgili çok az veya hiç hatırlayamama, bazen seks aktivitesine katılabilmek ve saldırının bir parçası haline gelebilme gibi durumlara sebep olmaktadır (7). Berrak bir hafıza olmadığından mağdur genellikle tecavüze uğradığını tam olarak bilmeyebilir. Çünkü bu maddeler mağdurda retrograd amneziye ve dolayısıyla hafızanın edinilmesi, sağlamlaşması ve depolanmasına zarar vermektedirler (8). Bu durum mağdurun belleğinin geri gelip iddialarını bildirebilmesi hususunda önemli bir gecikme yaratabilir. Diğer taraftan bireyi bilinçsiz hale getirmemekle birlikte cinsel arzuyu artıran çeşitli maddelerin etkisi altında verilen rıza da geçersiz sayılabilir. Örneğin 3,4-metilendioksi-N-metil-amfetamini (MDMA,

Ekstazi) bilmeden içmiş olgularda birey, başkalarına karşı daha fazla empati hissedebilir ve daha yüksek bir cinsel arzuya sahip olabilir (9).

Etanolün cinsel saldırıda bulunmak için en yaygın kullanılan ksenobiyotik olduğu bildirilmektedir (10). Cinsel saldırı amacı ile sık kullanılan maddeler tatsız, kokusuz ve renksiz formda olmaları nedeni ile fark edilemediklerinden hızlı ve yoğun etki geliştirmek için etanol ile birlikte verilebilirler (11). Ayrıca sedatif ve amnezik ilaçların alkolle birlikte alınması da beklenen etkinin çok hızlı başlamasına sebep olmaktadır (12).

İlaçla kolaylaştırılmış cinsel saldırı olaylarında mağdurun kendini suçlu hissetmesi, utanması, damgalanma korkusu sebebi ile kimseden yardım istememesi ve buna bağlı olarak polise herhangi bir suç duyurusunda bulunmaması, olay hakkında sınırlı bilginin elde edilmesiyle sonuçlanabilmektedir (13). Bu durum toksikolojik incelemeyi zorlaştırabilir, çünkü kan ve idrar gibi biyolojik numunelerin analiz işlemleri için olabildiğince kısa sürede elde edilmeleri gerekmektedir.

Bu çalışmada Adli Tıp Kurumu 5. İhtisas Kurulu'na gelen vakalar arasından cinsel saldırı mağduru olduğu iddia edilen ve biyolojik örneklerinde alkol, uyuşturucu madde ve cinsel saldırıyı kolaylaştırabilen ilaçların saptandığı olguların toksikolojik analiz sonuçları ile bu maddelerin bireyin davranış ve kendini savunmaya yönelik hareketleri üzerine olan etkilerinin literatür eşliğinde değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

2. Gereç ve Yöntem

2014-2017 yılları arasında Adli Tıp Kurumu 5. İhtisas Kurulu'na gönderilen vakalar arasından cinsel saldırı mağduru olduğu iddia edilen ve biyolojik örneklerinde alkol, uyuşturucu madde veya cinsel saldırıyı kolaylaştırabilen ilaçların saptandığı olgular çalışmaya dahil edilmiştir. Adli Tıp Kurumu Bilimsel Kurulu'ndan olguların yayını için izin alınmıştır.

3. Olgular

Olgu 1

Mağdur ifadesinde; olaydan bir gün önce yaklaşık 22-23 gündür görmüş olduğu alkol ve psikolojik bozukluk tedavisi sonrasında hastaneden çıktığını, ancak moralinin hala bozuk olduğunu ve hastaneden çıkar çıkmaz saat 12:30 sıralarında tekrar alkol almaya başladığını, şarap içtiğini, kullanmakta olduğu psikiyatrik ilaçları alkol ile birlikte aldığı anda alkolün çok daha fazla etki ettiğini bildiğini, buna rağmen alkolle birlikte bu ilaçlardan aldığını ve bilincini kaybettiğini, sonrasında neresi olduğunu hatırlamadığı bir yerde, bir adamın kendisini arabasına aldığı ve tecavüz ettiğini, yaşadıklarını tam olarak hatırlayamadığını, arabanın ve şahsın ise hiçbir özelliğini hatırlamadığını, polis memurlarının kendisini akşam saatlerinde yol kenarında sızmış vaziyette bulduklarını söylemektedir. Bireyin Emniyet Genel Müdürlüğü'ne ait alkolmetre cihazıyla saat 20:56'da yapılan ölçümde; 2.89 promil alkollü olduğu tespit edilmiştir. Tedavi gördüğü hastane tarafından düzenlenmiş reçetede; Bipolar Bozukluk, Yaygın Anksiyete Bozukluğu, Alkol Kullanım Bozukluğu tanıları ile Abizol tb, Atarax tb, Lamictal tb, Seroquel XR 50 mg tb, Veniba 75 mg tb, Veniba 150 mg tb, Ativan 1 mg tb isimli ilaçlar kayıtlıdır. Olgunun Adli Tıp Kurumu 5. İhtisas Kurulu tarafından yapılan değerlendirmesinde; "kan alkol düzeyi 250 mg/dl=2.5 promil üzerine çıktığında bireylerde hareketsizlik, motor fonksiyon kaybı, kas koordinasyon bozukluğu, ayakta durma ve yürümede yetersizlik, uyarılara cevapta belirgin azalma, kusma, idrar ve dışkı kaçırma, bilinç kaybı ve uyku hali görülebileceği, olay tarihinde kan ve idrar numuneleri alınarak analiz yaptırılmadığından şahsın reçetesinde kayıtlı ilaçları kullanıp kullanmadığının bilinemediği, mahkeme tarafından şahsın reçete edilen ilaçları olay tarihinde kullanmış olduğunun kabulü halinde yukarıda sayılan alkolün kişi üzerindeki etkilerinin artarak görüleceği" kararına varılmıştır.

Olgu 2

Mağdur ifadesinde, eşinin kendisini evde sürekli darp ettiğini, dışarı çıkmasına izin vermediğini, kimseyle görüşmediğini, gündüzleri hep uykulu olduğunu, gözünü bile açamadığını, bunun sebebinin kendisine vermiş olduğu ilaçlardan olduğunu sonradan öğrendiğini, daha önce hiç bayılma şikayetleri olmadığı halde gündüz bayılmalarının başladığını, yemek yiyemediği halde çok enerji dolu olduğunu, tat ve koku duyularında azalma olduğunu, dayak yediğinde bunun acısını hissetmediğini, ağzından, burnundan, kulağından kan geldiği halde hiç ağrı hissetmediğini, bu olaylara tepkisinin olmadığını, bunların kendisine verilen uyuşturucudan olduğunu düşündüğünü, kendisine pornografik kanallarda oynayan filmleri seyrettiren eşinin her dediğini bu ilaçların etkisi altındayken yaptığını belirtmiştir. Mağdurun saç ve idrar numunelerinde immünoassay ve gaz kromatografisi kütle spektrofotometrisi (GC-MS) yöntemleri ile analiz yapıldığı, idrar numunesinde herhangi bir maddeye rastlanmadığı, kafatasına yakın mesafeden kesilmiş 5 cm. uzunluğunda bir tutam saçtan yapılan analizde morfin bulunduğu, ancak miktar tayinine yönelik bir analiz yapılmadığı rapor edilmiştir. Olgunun Adli Tıp Kurumu 5. İhtisas Kurulu tarafından yapılan değerlendirmesinde; "morfinin güçlü ağrı kesici ve sakinleştirici etkiye sahip olduğu, kullanılan doza ve kullanan kişinin bireysel özelliklerine bağlı olarak değişen derecelerde dalgınlık, sakinleşme, uyku hali gibi santral sinir sistemini baskılayıcı etki yaparak kişinin ruhsal ve bedensel yönden mukavemetine muktedir olmasına engel olabileceği" kararına varılmıştır.

Olgu 3

Mağdur ifadesinde, bir kafeye gittiğini ve iki tane bira içtiğini, eğlenip dışarı çıktığını, yolda adamın birinin kolundan tuttuğunu ve "bu saatte yalnız yürümeyin ben size yardımcı olayım" dediğini, bu kişinin kendisini evine götürdüğünü, "sana bir kahve yapayım toparlan" dediğini, kendisinin ise sade soda istediğini, sodanın tamamını hızlı bir şekilde içtiğini, kanepede otururken kalkmak istediğinde kalkamadığını ve kendinden geçtiğini, ertesi sabah saat 09:00 sıralarında

kendini bir yatakta bulduğunu ve üzerinde sadece pike olduğunu, tam karşısında iki kişi gördüğünü, bu kişilerden şikayetçi olduğunu söylemiştir. Adli Tıp Kurumu Kimya İhtisas Dairesi Toksikoloji Şubesi Acil Toksikoloji Laboratuvarı'nın raporunda; Mağdura ait olduğu bildirilen kan numunesinin CEDIA ve sıvı kromatografisi-kütle spektrometresi (LC-MS/MS) ile yapılan analizleri sonucunda, (465ng/ml) Diazepam, (110,85 ng/ml) Venlafaksin, (1203 ng/ml) Nordiazepam, (139,5 ng/ml) Oksazepam, (66,9 ng/ml) Tramadol bulunduğu bildirilmiştir. Olgunun Adli Tıp Kurumu 5. İhtisas Kurulu tarafından yapılan değerlendirmesinde; "Diazepam, Tramadol ve Venlafaksin ilaç etkin maddelerinin son dozunun ne zaman alındığı bilinmeden bir gün önceki kan düzeyleri hakkında yorum yapılamayacağı, ancak Diazepam ilaç etkin maddesinin kullanılması durumunda, kullanılan doza, kullanan kişinin bireysel özelliklerine ve kullanma alışkanlığına bağlı olarak değişen derecelerde sedasyon ve uyku oluşturabileceği bilindiğinden, kişinin kronik diazepam kullanıcısı olmadığı ve ilacın son dozunu bir gün önce aldığı mahkemenizce kabulü halinde diazepam ilaç etkin maddesinin kanda saptandığı düzeyi ve ilacın özellikleri birlikte değerlendirildiğinde bir gün önceki düzeyi itibarıyla kişide sedasyon ve uyku hali oluşturabileceği" kararına varılmıştır.

Olgu 4

Mağdur ifadesinde; sabah 09.00 sıralarında uyuduğu esnada kapının ziline çaldığını, evde yalnız olduğunu, eniştesinin geldiğini, içeri girdiğini, aç olduğunu söylediği için eniştesine kahvaltı hazırladığını, kahvaltısını yaparken kendisine ismini bilmediği, mavi renkli olup üzerinde küçük siyah noktaları olan bir hap verdiğini, halasının hastalığı için gönderdiğini, içmesi gerektiğini söylediğini, bir süre sonra kendisini kötü hissettiğini, eniştesinin koltuğa oturduğunu, omuzlarını ve belini açarak masaj yaptığını, bayılmadığını, ancak tam kendinde olmadığını, kendisini salondaki koltuğun üzerine yan olarak yatırdığını ve eniştesinin de üzerine yattığını, eğilerek boynundan öptüğünü, omuzlarına dokunduğunu, sol göğsüne pijamasının üzerinden eliyle dokunduğunu, elinden

telefonunu alıp sakladığını, ev sahibinin bahçede çalıştığını görünce tedirgin olduğunu ve evden ayrılıp gittiğini söylemiştir. Adli Tıp Kurumu Kimya İhtisas Dairesi Acil Toksikoloji Laboratuvarı'nın raporunda; immunassay ve LC-MS/MS ile yapılan analiz sonucunda kanda; 240 ng/ml MDMA, 14,7 ng/ml MDA bulunduğu bildirilmiştir. Olgunun Adli Tıp Kurumu 5. İhtisas Kurulu tarafından yapılan değerlendirmesinde; "mağdurun kanında saptanan MDMA ve MDA'nın olay saatindeki beklenen kan düzeyi ile bu düzeydeki etkileri bütün olarak değerlendirildiğinde; olay sırasında kendisini savunamayacak hale getirebileceği" kararına varılmıştır.

Olgu 5

Mağdur ifadesinde, okuldan arkadaşıyla saat 09.25 sıralarında kahvehane önünde buluştuklarını, bir süre gezdikten sonra başka bir arkadaşlarının evine gittiklerini, orada muhabbet ettiklerini, sonra oradan ayrılarak ormanlık bir alana gittiklerini, burada arkadaşının kendisi ile cinsel ilişkiye girdiğini, ancak tehdit ve darp etmediğini, müteakiben ailesinin kızmasından korktuğu için bu kez arkadaşının kendisini başka birinin evine götürdüğünü, burada şarap içtiklerini, şarabının içine bir ilaç kattıklarını gördüğünü, alkol aldıktan sonra diremediğini, sabaha kadar cinsel ilişkiye girdiklerini, ertesi gün karakola gittiğini belirtmiştir. Adli Tıp Kurumu Kimya İhtisas Dairesi Toksikoloji Şubesi'nin raporuna göre; olay yerinden gelen cam şişe, sigara izmaritleri ve sıvı örneklerinin yapılan incelemesi sonucunda Ketiapin, Tramadol, MDMA ve 6-MAM saptandığı bildirilmiştir. Olgunun Adli Tıp Kurumu 5. İhtisas Kurulu tarafından yapılan değerlendirmesinde; "içi boş kahve renkli cam şişede, izmaritlerde ve kırmızı renkli tortulu sıvı maddede saptanan Ketiapin, 6-MAM, MDMA ve Tramadol etkin maddelerinden birinin tek başına veya birlikte kullanılması halinde, alınan miktar ve alan kişinin özelliklerine bağlı olarak iradeyi etkileyebileceği" kararına varılmıştır.

4. Tartışma

Alkol bireyin davranışlarında değişme ve bozulma, yanıt ve karar verme yeteneğinde azalma, yargı ve kontrol kaybı, algı ve farkındalığın azalması, görsel ve işitsel ayırma bozukluk, rıza gösterme yeteneğinde karmaşa, hafıza kaybı ve bilinç kaybına sebep olması neticesinde özellikle cinsel suçları tetikleyebilmektedir (14). Alkol diğer psikoaktif maddelerle (sedatifler, hipnotikler, antikolülsanlar, bazı antidepresanlar, trankilizanlar, bazı analjezikler ve opiyatlar) birlikte kullanılabilir, bütün bu maddeler depresan etkiyi artırarak mağduru etkisiz hale getirmektedirler (15). Amfetaminler, flunitrazepam, gama hidroksi bütirat, eroin ve ketamin gibi düşük dozda santral sinir sistemi üzerinde yüksek etkinlik gösteren bazı psikoaktif maddelerin de cinsel saldırı olgularında sıklıkla kullanılan maddeler arasında yer aldığı bilinmektedir (16).

Hinmarch (17) ve arkadaşları ilaçla kolaylaştırılmış cinsel saldırı iddiasında bulunan ve olayı müteakiben ilk 24 saat içerisinde alınan 3303 idrar örneğinden 1358'inin bu tür maddeler açısından pozitif bulunduğunu, alkolün tek başına ya da bir ilaç veya uyuşturucuyla birlikte bu amaç için en yaygın kullanılan madde olduğunu bildirmişlerdir. Çalışmamızda sunulan olgulardan sadece bir tanesinde alkol saptanmış olup bir numaralı bu olguda kapsamlı bir toksikolojik analiz yapılmadığından bireye reçete edilmiş olan ilaçların iddia edilen süreci kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı kesin olarak bildirilememiştir. Cinsel saldırı iddiası olan olgularda alkol yanında bu olaylarda sık kullanıldığı bildirilen maddelerin standart olarak aranmaları gerekmektedir.

Du Mont ve arkadaşları tarafından yapılan prospektif bir çalışmada, cinsel saldırı mağdurlarının % 20,9'unun ilaçla kolaylaştırılmış cinsel saldırının özelliklerini taşıdıkları, bu vakaların diğer cinsel saldırı vakalarına nazaran daha yüksek oranda büyük kent merkezlerinde yaşadıkları bildirilmiştir (18).

Londra'da Adli Bilimler Servisi tarafından ilaçla kolaylaştırılmış cinsel saldırı olduğu iddia edilen 1014 davada kan alkol konsantrasyonuna ait veriler ayrıntılı olarak toplanmıştır. Vakaların 391'inde iddia edilen olayın ilk 12 saatinde örnekler alınmıştır. Bunlardan 233'ü (% 60) mililitrede 150 mg'dan daha yüksek alkol düzeyine sahip olup bunun bir sosyal içicide en azından sarhoşluğa neden olacak bir düzey olduğu tanımlanmıştır. Vakaların % 36'sında, geri-hesaplanan konsantrasyonlar çok yüksek olup % 200 mg'ın üzerinde (bir sosyal içicide en azından ağır sarhoşluğa yol açmak için yeterli olarak değerlendirilmiş) ve vakaların % 4'ünde geri hesaplanan konsantrasyonların % 300 mg'ın üzerinde olduğu bildirilmiştir. Bunun sosyal içicide aşırı sarhoşluğa neden olmaya yeterli olduğu söylenmiştir (19). Kan alkol düzeyi, kişinin bilinç durumu ve hafızası üzerinde etkili olduğundan olguların değerlendirilmesinde önem taşımaktadır. Scott-Ham (20) ve arkadaşlarının madde ile kolaylaştırılmış cinsel saldırı olduğu iddia edilen vakaların analizinden elde ettikleri bulgularda ise; alkol vakalarının % 46'sında tek başına ya da yasadışı ve/veya tıbbi bir ilaçla birlikte tespit edilmiş, olgularının %26'sında esrar, %11'inde ise kokain saptanmıştır. Ayrıca ekstazi, amfetamin, eroin ve ketamin gibi diğer maddeler de daha az olarak tespit edilmiştir. Hurley (21) ve arkadaşları, ilaçla kolaylaştırılmış cinsel saldırı iddia edilen vakalarının % 77'sinin saldırıdan önceki saatlerde alkol tükettiğini, % 49'unun reçeteli ilaç kullandığını ve % 26'sının da rekreasyonel madde kullandığını bildirmişlerdir. İlaçla kolaylaştırılmış cinsel saldırı vakalarında yer alan maddelerin çok geniş bir listesi olup kapsamın toplumlararası sosyal normlara, reçeteli ilaç kullanımına, yerel mevcudiyete ve lokasyona göre değiştiğini dikkate almak önemlidir (22).

Geçmiş yıllarda ilaçla kolaylaştırılmış cinsel saldırı vakalarında MDMA veya amfetaminlerin bu amaca hizmet ettiği savunulmuştur (9). Bu iddianın dayanak noktası söz konusu maddeleri alan kişilerin cinsel aktiviteye isteyerek katılmış olmalarına rağmen ilaç almamış olsaydılar böyle bir şeyi yapmayacaklarını iddia etmeleridir. Yapılan bazı araştırmalarda, MDMA kullanıcılarının

pasif ve takıntılı olmaya meyilli oldukları rapor edilmektedir (23). Bu durumun genç bir kadını tamamen yabancı biri tarafından dahi olsa dokunma ve okşanmaya müsait hale getirdiği ve genç kadının cinsel saldırganın merhametine kalmış olduğu bildirilmiştir (24). Dört numaralı olgunun kanında MDMA saptanmış olup mağdure bu tür bir iddiada bulunmayı maddenin etkisi nedeni ile maruz kaldığı fiile karşı koyamadığını iddia etmiştir.

İlaçla kolaylaştırılmış cinsel saldırı iddiası vakalarında, uygun toksikolojik analizin önemli kanıtlar sağlayabileceği akılda tutulmalıdır (6). Analiz edilecek her örnek delil teslim zincirine uyularak laboratuvara ulaştırılmalıdır (15). Aksi bir durum mahkemede incelemeye ve adalete zarar verecektir. Örneklerin mağdur olduğu iddia edilen bireyden alınma zamanı önemli olup mümkün olan en kısa zamanda alınmalıdır. Bu husus özellikle vücuttan hızla atılan gama hidroksi bütirat ve etanol gibi maddeler için daha fazla önem arz etmektedir. Toksikolojik incelemede kullanılan temel biyolojik materyaller kan ve idrardır. Ancak ilaçla kolaylaştırılmış cinsel saldırı iddialarında olay ile örnek toplama arasındaki süre çok uzun ise ilaç bu matrislerden elimine olacaktır ve bu nedenle ilaca maruz kalındığına dair bir kanıt söz konusu olmayacaktır (25). Böyle durumlarda alternatif bir biyolojik materyal olan kıl düşünülmelidir. İki numaralı olguda bireyin saç ve idrarda analiz yapılmış olup idrardan negatif sonuç alınırken 5 cm uzunluğundaki saçta morfin tespit edilmiştir. Bu sonuca göre mağdurun son bir hafta hariç olmak üzere geriye yönelik beş ay içerisinde herhangi bir tarihte bu maddeye maruz kalmış olduğu rapor edilmiştir. Bu vakada segmenter analiz yapılarak 5 cm uzunluğundaki saç kökten uç kısma doğru birer cm. ara ile kesilerek beş parça halinde çalışılsa idi, maddenin mükerrer kullanımı olup olmadığı ve ay bazında kullanım durumu tespit edilebilecek idi.

Ayrıca biyolojik deliller yanında olay yerinde madde kalıntısı, ilaç formülasyonları, bulaşıklı kaplar, şişeler, camlar vb. birçok delile rastlamak mümkündür. Beş numaralı olguda

olay yeri materyallerinin incelenmesinin vakanın çözümüne sağladığı katkı dikkat çekici olmakla birlikte bu vakada bireyden biyolojik örnek alınarak çalışılmadığı görülmektedir.

Örneklerin analiz yöntemi de önem arz etmektedir. Çoğu laboratuvarında maddelerin test edilmesine yönelik başlangıç yöntemi immünolojik testlerdir. Diğer yöntemlerden daha kolay ve hızlı olması, daha basit teknik gerektirmesi nedeni ile tarama için immunoassay yöntemi tercih edilmektedir. Bu yöntemle pozitif sonuç elde edilmesi halinde bu sonucun GC-MS ya da yüksek performanslı sıvı kromatografisi (HPLC) ile doğrulanması gerekmektedir. Immunoassay yöntemi kullanırken yalancı pozitiflik potansiyeli her zaman mevcuttur. Örneğin psödoefdrin, amfetamin yalancı pozitif sonuçları için yaygın bir nedendir. Yine haşhaş tohumu tüketen bir bireyde, immunoassay ile analiz yapıldığında opioidler için yalancı pozitiflik ortaya çıkabilmektedir (26). Bu nedenle adli olgularda mutlaka GC-MS veya LC-MS/MS gibi daha kesin bir metot kullanılarak doğrulama yapılmalıdır.

İlaçla kolaylaştırılmış cinsel saldırı vakaları bilim dünyasında ve medyada oldukça popülerdir. Uluslararası çalışmalar, alkol içeren cinsel saldırı vakaları dahil olmak üzere, çok sayıda uyuşturucunun bu suçu kolaylaştırdığını göstermektedir. Analiz yöntemleri biyolojik materyallerin toplanması ve seçimi, sonuçların doğru yorumlanması, örneklerin yedeğinin alınması, korunması, uygun şekilde nakledilmesi önem kazanmaktadır. Konuyla ilgili potansiyel mağdurlara ve özellikle öğrencilere eğitim verilmesi gerekmektedir. Bara giden insanların bir iki içkiden sonra beklenmedik şekilde aşırı halsizlik hissetmeleri durumunda hemen oradan ayrılıp hastaneye gitmeleri önerilebilir. Kolluk kuvvetlerince cinsel saldırı olaylarında uyuşturucu madde veya antipsikotik ilaçların suçu kolaylaştırdıkları ve olay yerinden önemli kanıtlar elde edilebileceği unutulmamalıdır. Bahsedilen bu etkenlerin tümü adli toksikolojinin hukuka yardımcı olmasını sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

1. Maravelias C, Stefanidou M, Dona A, Athanasis S, Spiliopoulou C. Drug-facilitated sexual assault provoked by the victim's religious beliefs: A case report. *Am J Forensic Med Pathol* 2009;30(4):384-5.
2. Caballero CG, Jorge ÓQ, Landeira AC. Alleged drug-facilitated sexual assault in a Spanish population sample. *Forensic Chem* 2017;4:61-6.
3. Kintz P, Villain M, Dumestre-Toulet V, Ludes B. Drug-facilitated sexual assault and analytical toxicology: The role of LC-MS/MS. A case involving zolpidem. *J Clin Forensic Med* 2005;12:36-41.
4. Quintela Ó, Sauvage F-L, Charvier F, Gaulier J-M, Lachatre G, Marquet P. Liquid chromatography-tandem mass spectrometry for detection of low concentrations of 21 benzodiazepines, metabolites, and analogs in urine: method with forensic applications. *Clin Chem* 2006;52:1346-55.
5. Madea B, Musshoff F. Knock-out drugs: their prevalence, modes of action, and means of detection. *Dtsch Arztebl Int* 2009;106:341-7.
6. Hall JA, Moore CBT. Drug facilitated sexual assault - A review. *J. Forensic Leg. Med.* 2008;15:291-7.
7. McGregor MJ, Lipowska M, Shah S, Du Mont J, De Siato C. An exploratory analysis of suspected drug-facilitated sexual assault seen in a hospital emergency department. *Women Health* 2003;37:71-80.
8. Goullé JP, Anger JP. Drug-Facilitated Robbery or Sexual Assault: Problems Associated with Amnesia. In: *Therapeutic Drug Monitoring*. 2004; 206-10.
9. McBrierty D, Wilkinson A, Tormey W. A review of drug-facilitated sexual assault evidence: An Irish perspective. *J. Forensic Leg. Med.* 2013;20:189-97.
10. LeBeau MA. Guidance for improved detection of drugs used to facilitate crimes. In: *Therapeutic Drug Monitoring*. 2008; 229-33.
11. Kerrigan S. Clarke's Analytical Forensic Toxicology. 2013.
12. Schwartz RH, Milteer R, LeBeau M a. Drug-facilitated sexual assault ('date rape'). *South Med J* 2000;93:558-61.
13. Efeoglu P, Daglioglu N, Hilal A, Gulmen MK. Drugs Used in Sexual Assaults: Features and Toxicological Investigations. *Arsiv Kaynak Tarama Derg.* 2013;22(3):418-25.
14. Jones AW, Holmgren A, Ahlner J. Toxicological analysis of blood and urine samples from female victims of alleged sexual assault. *Clin Toxicol* [Internet] 2012;50(7):555-61. Available from: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22757745>
15. Acikkol M, Mercan S, Ziyalar N. A Forensic And Social Approach To Drug-Facilitated Crimes. *J Curr Issues Crime, Law Law Enforc.* 2011;4(4):371-401.
16. Dinis-Oliveira RJ, Magalhães T. Forensic toxicology in drug-facilitated sexual assault. *Toxicol. Mech. Methods.* 2013;23:471-8.
17. Hindmarch I, ElSohly M, Gambles J, Salamone S. Forensic urinalysis of drug use in cases of alleged sexual assault. *J Clin Forensic Med* 2001;8:197-205.
18. Butler B, Welch J. Drug-facilitated sexual assault. *CMAJ* 2009;180:493-4.
19. M. S-H. Toxicological findings in cases of alleged drug-facilitated sexual assault in the United Kingdom over a 3-year period. *J. Clin. Forensic Med.* 2005;12:175-86.
20. Scott-Ham M, Burton FC. Toxicological findings in cases of alleged drug facilitated sexual assault in the United Kingdom. *J Clin Forensic Med* 2005;12:175-86.
21. Hurley M, Parker H, Wells DL. The epidemiology of drug facilitated sexual assault. *J Clin Forensic Med* 2006;13:181-5.
22. Jones AW, Kugelberg FC, Holmgren A, Ahlner J. Occurrence of ethanol and other drugs in blood and urine specimens from female victims of alleged sexual assault. *Forensic Sci Int* 2008;181:40-6.
23. Pittel SM, Spina L. Investigating Drug-Facilitated Sexual Assault. In: *Rape Investigation Handbook*. 2011; 329-44.
24. Jansen KLR, Theron L. Ecstasy (MDMA), methamphetamine, and date rape (drug-facilitated sexual assault): A consideration of the issues. *J Psychoactive Drugs* 2006;38:1-12.
25. De Castro A, Lendoiro E, Quintela Ó, Concheiro M, López-Rivadulla M, Cruz A. Hair analysis interpretation of an unusual case of alleged scopolamine-facilitated sexual assault. *Forensic Toxicol* 2012;30:193-8.
26. Rochholz G, Westphal F, Wiesbrock UO, Sch?tz HW. Detection of opiates in urine, blood and hair after consumption of bakery products containing poppy seeds | Opiat-nachweis in urin, blut und haaren nach verzehr mohnsamenhaltiger backwaren. *Blutalkohol* 2004;41(4).